

Arche
TV die arche
fernsehkanzel

Ambona telewizyjna z 18.02.2024(Nr 1479)

„Niewolnicy Izraela i Boże miłosierdzie”-część 1

Pastor Christian Wegert ©

Cytat: „(1) Te są prawa, które im przedstawiś. (2) Jeśli kupisz niewolnika - Hebrajczyka, będzie ci służył sześć lat, w siódmym roku zwolnisz go bez wykupu. (3) Jeśli przyszedł sam, odejdzie sam, a jeśli miał żonę, odejdzie z żoną. (4) Lecz jeśli jego pan dał mu żonę, która zrodziła mu synów i córki, żona jak i dzieci będą należeć do pana, a on odejdzie sam. (5) A jeśli by niewolnik oświadczył wyraźnie: Miłuję mojego pana, moją żonę i moje dzieci i nie chcę odejść wolny, (6) wówczas zaprowadzi go pan przed Boga i zawiedzie do drzewi albo do bramy, i przekłuje mu pan jego ucho szydłem, i będzie niewolnikiem jego na zawsze. (7) Jeśli by ktoś sprzedał swą córkę w niewolę jako niewolnicę, nie odejdzie ona, jak odchodzą niewolnicy. (8) A jeśli by nie spodobała się panu, który przeznaczył ją dla siebie, niech pozwoli ją wykupić. Ale nie może jej sprzedać obcemu narodowi, gdyż byłoby to oszustwem wobec niej. (9) Jeśli zaś przeznaczył ją dla syna, to niech uczyni z nią, jak prawo nakazuje obejść się z córkami. (10) Jeśli zaś weźmie sobie inną, nie może tamtej odmawiać pożywienia, odzieży i wspólnego mieszkania. (11) Jeśli nie spełni wobec niej tych trzech warunków, wówczas odejdzie ona wolna bez wykupu.”

(2 Mojżeszowa 21, 1-11)

Prawdopodobnie znasz tę sytuację: widzimy daną osobę po raz pierwszy i otwieramy w naszych umysłach szufladę do której ją kategoryzujemy. Myślimy, że nasze pierwsze wrażenie mówi nam, kim jest dana osoba i co ją charakteryzuje. Często jednak nie mija wiele czasu, zanim ze wstydem uświadamiamy sobie, że wydaliśmy pochopny osąd. Uświadamiamy sobie, że dana osoba ma w sobie znacznie więcej głębi, niż zakładaliśmy, lub że jest bardziej otwarta i przyjazna, niż początkowo sądziliśmy.

2/ Niewolnicy Izraela i Boże miłosierdzie- część 1 /1479

Podobnie jest z dzisiejszym tekstem biblijnym: czytamy go i szybko wydajemy osąd: „Widzisz , Biblia popiera niewolnictwo!” Albo: „Zobacz, jak pogardliwie Biblia odnosi się do kobiet!” To nie jest takie proste. Nie powinniśmy wydawać pochopnych osądów, ale zastanawiać się nad znaczeniem tych wersetów biblijnych: 1. były one przeznaczone jako przepisy prawne dla Izraela w czasach Starego Przymierza: 2. służyły ograniczeniu zła: 3. ukazują Boże miłosierdzie, 4. przemawiają również do nas w naszych czasach.

Te przykazania były przepisane prawa dla Izraela.

Po tym, jak Bóg dał 10 przykazań, które są nadal aktualne, dał też ludziom Izraela tak zwane przepisy prawne. W wersecie 1 Bóg powiedział do Mojżesza: "*(1) Te są prawa, które im przedstawiś. Teksty, które następują, są również nazywane "Księgą Przymierza".* Czytamy: „*Wtedy Mojżesz spisał wszystkie słowa, które wypowiedział Pan... Następnie wziął Księgę Przymierza i głośno przeczytał ludowi*" (2 Mojżeszowa 24,4 –7). Bóg najpierw dał Izraelowi prawo moralne (10 przykazań), a następnie przepisy prawne (Księgę Przymierza) w których powiedział im, jak zastosować przykazania w różnych sytuacjach. Księga ta porusza takie tematy jak nieumyślne spowodowanie śmierci , uszkodzenie ciała, szkody i dobroczynność – a także kwestię postępowania z niewolnikami.

Przepisy prawne również pochodzą od Boga, ale istnieją różnice: w przeciwieństwie do 10 przykazań, nie zostały one napisane bezpośrednio palcem Bożym, ale piórem Mojżesza. Teolog Filip Graham Ryken pisze w komentarzu: "*To oznacza, że nie obowiązują one z taką samą wieczną mocą: Pod pewnymi względami są mniej fundamentalne. To wyjaśnia, dlaczego nie przestrzegamy tych praw co do joty. Księga przymierza zawiera zasady, które możemy stosować do dziś ale konkretne wyroki cywilne i kary dotyczyły narodu izraelskiego, i dlatego nie są już wiążące dla kościoła ani państwa.*"

Tu Księga Przymierza nie była kompleksowym zbiorem praw, które obejmowały każdą konkretną sytuację w życiu codziennym. Był to raczej przewodnik dla Rad Starszych, które mogły następnie podejmować decyzje w oparciu o Księgę Przymierza w przypadkach spornych. W tym wszystkim jedna rzecz staje się jasna: Bóg nie jest zainteresowany tylko tym jednym świętym momentem na górze Synaj w którym dał swoje przykazania ale chce również, aby nasze codzienne życie było z Nim w harmonii. Nie interesuje go tylko nabożeństwo w niedzielny poranek. Jest zainteresowany tym, co robimy gdy jesteśmy okradani, gdy nasza własność jest dotykana. Jest zainteresowany tym, byśmy kochali naszych bliźnich w codziennym życiu. Właśnie dlatego dał Izraelowi Księgę Przymierza.

Przykazania służyły powstrzymaniu zła

Czytając tekst biblijny nieuchronnie pojawia się pytanie: Dlaczego Bóg ustanawia prawa dotyczące niewolnictwa? Czy nie byłoby mile widziane przykazanie takie jak: "*Nie będziesz trzymał żadnych niewolników*"? Bez wątpliwości niewolnictwo jest złem ale czy Bóg nie ma nic przeciwko niemu? W historii twierdzono tak wiele razy i odwoływano się do fragmentów jak takich jak nasz. Nie powinniśmy jednak zbyt szybko osądzać, ponieważ przepisy prawne dotyczące traktowania niewolników również służyły ograniczeniu zła.

2/ Niewolnicy Izraela i Boże miłosierdzie- część 1 /1479

Możemy to porównać z kwestią rozwodów. W Ewangelii Mateusza 19 faryzeusze przyszli do Jezusa i zapytali "Czy wolno mężowi oddalić swoją żonę z jakiegokolwiek przyczyny?" (werset 3). Jezus odpowiedział: "Czyż nie czytaliście, że na początku Stwórca stworzył mężczyznę i kobietę i rzekł: dlatego opuści mężczyzna ojca swego i matkę swoją, i złączy się ze swoją żoną, i staną się jednym ciałem?" (1Mojżeszowa 2,24). „Tak więc nie są już dwojgiem, lecz jednym ciałem. Co więc Bóg złączył niech człowiek nie rozdziela” (wersety 4 – 6). Innymi słowy rozwód nie jest pierwotnym pomysłem Boga.

Następnie faryzeusze zapytali: "Dlaczego więc Mojżesz nakazał dać jej list rozwodowy i w ten sposób ją oddalić?" (werset 7). Zamysłem Boga nie było rozwodzenie się, ale miał On przepis dotyczący rozwodu cywilnego w Izraelu. Dlaczego? Odpowiedź Jezusa brzmiała: "Mojżesz pozwolił wam oddalić żony, z powodu zatwardziałości waszych serc, ale od początku tak nie było" (werset 8). Wyjaśnił, że prawa Mojżesza dotyczące rozwodów nie zostały wydane po to, by powiedzieć, że rozwód jest w porządku. Nie, Bóg nienawidzi rozwodów (Malachiasza 2,26)

Przepisy Mojżesza dotyczące rozwodu zostały wydane tylko po to, aby powstrzymać i uregulować konsekwencje niegodziwości. List rozwodowy miał chronić odrzuconą żonę. Ale Bóg w żaden sposób nie zamierzał promować rozwodów.

Podobnie jest z niewolnictwem. Izrael sam doświadczył okropności niewolnictwa w Egipcie. Można by pomyśleć, że wyciągnęli z tego wnioski i nie potrzebowali żadnych praw w tym zakresie. W końcu Izraelici dokładnie widzieli, jakie to uczucie żyć pod egipskim batem zarządców. Bóg zna nasze serca. Wie, że ci, którzy kiedyś byli źle traktowani, mogą łatwo stać się oprawcami. Wie, że znienawidzeni również szybko nienawidzą.

Jak często jesteśmy podobni do bezwzględnego sługi z przypowieści Jezusa w Ewangelii Mateusza 18,23-34. Król dokonuje rozliczeń i zdaje sobie sprawę, że jeden z jego sług jest mu winien 1000 talentów, to dużo pieniędzy. Sługa oczywiście nie jest w stanie zapłacić. Król nakazuje więc sprzedać go i jego rodzinę, aby dług mógł zostać spłacony. Mężczyzna błaga o litość, a król okazuje miłosierdzie i odpuszcza mu cały dług. Ale gdy tylko mężczyzna opuścił salę audiencyjną króla, znalazł innego sługę, który był mu winny tylko 100 denarów – niewielką sumę, ale chwytą go za gardło i zaczyna dusić, i bez litości żąda od tego człowieka zwrotu należnych pieniędzy. Ta historia jest wstrząsająca, ponieważ ujawnia nasze serca: otrzymaliśmy miłosierdzie, ale sami nie chcemy go innym okazać. Izraelici sami zostali uwolnieni z niewoli ale ich serca musiały być ograniczone przez prawo!

Miłosierdzie Boga

W tych przepisach prawnych znajdujemy również miłosierdzie Boga. Jego przykazania dotyczące niewolników zasadniczo różnią się od przykazań kultur otaczających Izrael w tamtym czasie. W tych przykazaniach można rozpoznać rękopis Boga i jego miłosierdzie promieniuje z nich. Po czym to rozpoznajemy?

A. Uwolnienie po siedmiu latach

Niewolnictwo jakie znamy było zakazane przez Boga.

3/ Niewolnicy Izraela i Boże miłosierdzie- część 1 /1479

W przeciwieństwie do despotycznej tyranii Faraona lub okrutnych zasad starożytnego Babilonu, Boże prawa, pełne miłosierdzia były dla słabych. Na przykład w Księdze Wyjścia 21,2 czytamy: *"Jeśli kupisz niewolnika hebrajskiego, będzie on służył przez 6 lat, a w siódmym roku zostanie uwolniony bez zapłaty"*. Czegoś takiego wcześniej nie było, ale po siedmiu latach miało się prawo do wolności!

B. Handel ludźmi był zabroniony

Werset 16 jest również bardzo ważny w tym kontekście: *"Kto ukradnie człowieka, to czy go sprzedał, czy też znaleziono go jeszcze w jego ręku, poniesie śmierć."* W przeciwieństwie do otaczających kultur w Izraelu nie było tolerancji dla praktyki handlu ludźmi w jakiegokolwiek formie, jest to wielkim grzechem (I Tymoteusza 1,9 – 10). Ani porwanie Afrykanów w 18 wieku, ani handel kobietami w dzisiejszych czasach nie są tolerowane przez Biblię. Nie ma usprawiedliwienia ze strony Boga, ani aprobaty ze strony Pisma Świętego! Z drugiej strony niewolnictwo w Izraelu było dobrowolną niewolą, spowodowaną okolicznościami ekonomicznymi. Nie było Ubezpieczeń Społecznych, nie było scentralizowanego systemu opieki nad ubogimi. Aby zapewnić sobie lub swojej rodzinie byt to w wielu wypadkach, ludzie oddawali się w niewolę lub poddaństwo po to aby zapewnić sobie środki do życia w obliczu nędzy i trzymać się nadziei na przyszłość.

Możemy więc tutaj dostrzec Boże miłosierdzie: szanse na wolność co siedem lat. A handel ludźmi był w Izraelu zabroniony – w przeciwieństwie do kultur państw, które otaczały Izrael w tamtym czasie. Amen.